

C4 – SLAN1

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2006-2007

10 oktober 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

SUBCOMMISSIE VOOR LANDBOUW, VISSERIJ EN PLATTELANDSBELEID

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de melkquota	1
Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over het nieuwe programma voor plattelandsontwikkeling	2

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelands beleid, over de melkquota

De voorzitter: De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte collega's, in 2005 werd de melkquotaregeling gewijzigd. Volgens een bericht van het Vlaams Informatiecentrum voor Land- en Tuinbouw werd vorig jaar 12,2 procent van het Vlaams quotum verhandeld en stootten ongeveer 10 procent van de bedrijven de melkveehouderij af. Langs de andere kant verhoogden 5000 melkveehouders hun quotum uit het quotumfonds.

Ik heb hierbij enkele vragen. Zijn er redenen waarom landbouwers de melkveehouderij afstoten? Wat zijn de conclusies van de hervorming? Wordt het vooropgestelde doel bereikt?

Wat is de verhouding tussen vraag en aanbod in het quotumfonds?

De heer Jos De Meyer: Hoe worden de melkveehouders voorbereid op het volledig vrijmaken van het melkquotum in Europa, vermoedelijk in 2015?

De voorzitter: Minister-president Leterme heeft het woord.

Minister-president Yves Leterme: Het klopt inderdaad dat we in 2005, na heel wat debatten met de sector waar heel wat tegengestelde visies op de toekomst van de quotaregeling tot uiting kwamen, die quotaregeling grondig hebben aangepast. De uitgangspunten waren een vereenvoudiging van de regeling, een aantal bedrijven groeimogelijkheden geven en de instap in het beroep vergemakkelijken.

In de Vlaamse Regering is bij de beslissing van deze nieuwe regeling afgesproken om de toepassing ervan grondig te evalueren vooraleer nieuwe aanpassingen te doen. In maart 2006 heeft de administratie een evaluatie opgemaakt en voorgelegd. U kunt ze vinden op de website van het beleidsdomein Landbouw en Visserij (www2.vlaanderen.be/ned/sites/landbouw/publicaties/volt/43.html).

Uiteraard moet de overheid zich bij de hervorming be-

scheiden opstellen omdat ze enkel de randvoorwaarden kan creëren. Maar ik meen dat het effect van de aanpassingen niet is uitgebleven. De vereenvoudiging van voornamelijk de grondgebondenheid bij overdracht van quota, heeft heel wat melkveehouders aangezet om nu toch hun quotum over te dragen. Het feit dat er vroeger grond voor langere tijd mee overgedragen moest worden, was voor vele boeren die ook eigenaar zijn van de grond, een rem om het quotum over te dragen naar de volgende generatie. Het verhogen van de groeimogelijkheden, zonder evenwel fundamenteel aan de bedrijfsplafonds te raken heeft heel wat bedrijven er toe aangezet hun quotum te vergroten. Er heeft zich een versnelde herstructurering voorgedaan waarbij inderdaad 10 procent van de melkveehouders hun activiteit in die sector stopgezet hebben en waarbij het gemiddelde quotum in Vlaanderen stijgt met 28.102 tot 263.228 liter per bedrijf. Deze stijging is even groot als de stijging van de voorgaande jaren samen. Bovendien zijn het voornamelijk bedrijven in de klasse 300.000 tot 500.000 liter die een quotum hebben overgenomen. Bij deze categorie was de vraag naar groeimogelijkheden ook het grootst. Wat dat betreft, zijn de doelstellingen van de hervorming bereikt.

Ten aanzien van de jongeren werd er gesleuteld aan twee instrumenten om toe te treden in de sector. De grondgebondenheid bij overdracht werd teruggedrongen, zodat niet alleen een vereenvoudiging tot stand werd gebracht. Er werd ook voor gezorgd dat bij overdracht niet extra betaald moet worden om aan grond te geraken. Dat heeft uiteraard een positieve impact op de financiële drempels om in het beroep in te stromen. Daarnaast werd de jongerenfactor vereenvoudigd en opgetrokken tot 4. Vroeger was er een differentiatie naargelang de omvang van het bedrijf. De factor was hoe dan ook lager. Door de hervorming werd een substantieel voordeel gegeven aan jongeren. Het volume werd verhoogd tot 21.745 liter. Vorig jaar lag dat tussen de 7.916 en 11.874 liter.

De aanpassing van de melkquotaregeling mag als geslaagd worden beschouwd. We beschikken nog niet over alle bedrijfseconomische gegevens. Het is echter evident dat een dergelijke positieve ontwikkeling ten aanzien van de rentabiliteit van de sector ook gevolgen zal hebben op de rentabiliteit van de individuele bedrijven.

Mijnheer Matthijs, een specifieke reden voor het afstoten van de melkveehouderij zou eigenlijk op bedrijfsniveau moeten worden gecontroleerd. Ik zal u onze indrukken geven. Bijna de helft van de bedrijven die

hun quotum hebben overgelaten – 49 percent – zit in de klasse 0 tot 100.000 liter, en 30 percent zelfs in de klasse van minder dan 50.000 liter. Dat betekent dat daar de rentabiliteit te laag is om op termijn de exploitatie te verzekeren. Het is nogal duidelijk dat in die gevallen het gebrek aan een rendabele bedrijfsvoering de reden is waarom de melkveehouderij wordt afgestoten.

De reglementering was in het verleden zo strikt dat de bedrijven die niet de kans kregen om te groeien en daarom ook wensten te stoppen, toch met een eerder onrendabele melkveehouderij bleven zitten. De aanpassing van de quotaregeling heeft hieraan verholpen. Op die manier is er versneld een inhaalbeweging tot stand gekomen om de sector te herstructureren.

Het quotumfonds wordt gespijsd via een afdracht tegen betaling bij overdracht van quota. Hoe meer mobiliteit, hoe meer liters er in het quotumfonds terechtkomen. Daarnaast kunnen melkveehouders zich, onder bepaalde voorwaarden, kandidaat stellen om een quotum te kopen uit het quotumfonds. Jongeren krijgen hierbij een factor vier toegewezen. Op het einde van het melkjaar worden alle liters uit het quotumfonds dan verdeeld onder de aanvragers.

Gezien het vrij voordelige systeem is de vraag om te kopen uiteraard groter dan het aanbod. Door het verhogen van de mobiliteit waren er in het voorbije melkjaar méér liters in het quotumfonds, namelijk 40,83 miljoen liter ten opzichte van 23,76 miljoen liter in het voorgaande jaar. We hebben dus aan de 843 jongeren en aan de 4.139 niet-jongeren beduidend méér liters kunnen toewijzen dan de voorbije jaren. De versnelde herstructurering is dus ook gunstig geweest voor de jongeren en voor degenen die niet via de vrije quotummarkt wensen te groeien.

Mijnheer De Meyer, een tweetal weken geleden hebben we aan de administratie de opdracht gegeven om een voorbereidende studie te maken over de wijze waarop de sector zich moet aanpassen aan de volledige liberalisering van de melksector en de afbouw van de quota. Ik weet ook dat daar wat vragen over bestaan. Sommigen stellen zich voor dat ook na 2015 de quota zullen blijven bestaan. We moeten ons voorbereiden op een volledig geliberaliseerde markt. Als er op termijn nog wat van de quotaregeling overblijft, dan is dat meegenomen. We hebben de opdracht gegeven om een studie te maken over de stand van zaken in de sector. We vragen ook dat wordt nagegaan wat de impact zou zijn van de volledige liberalisering en welke maatregelen kunnen worden genomen om de sector te begeleiden.

Het is te vroeg om het debat ten gronde te voeren, maar we kunnen afspreken dat het hele denkproces errond ook in deze commissie wordt opgevolgd. Ik stel voor dat

eenmaal er een basisrapport is, de auteurs dit hier komen toelichten.

De voorzitter: Wanneer zal dit rapport er zijn?

Minister-president Yves Leterme: Over een zestal maanden, zeker nog in dit parlementaire jaar.

De voorzitter: De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs: Ik dank u, mijnheer de minister-president, voor dit gedetailleerde antwoord. Ik heb verder geen vragen. Ook in Nederland zijn er studies over de liberalisering tegen 2015, misschien is het interessant om die te bekijken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over het nieuwe programma voor plattelandontwikkeling

De voorzitter: De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte collega's, binnenkort loopt het programma voor plattelandontwikkeling (PDPO) af. Vanaf 15 oktober zijn er overgangsmatregelen. Het nieuwe programma gaat in vanaf 1 januari 2007.

De MiNa-Raad, de SERV en de Boerenbond toonden zich reeds kritisch over het ontwerp. Vooral bij de financiële garanties worden vragen gesteld. De uitvoering van het PDPO 2007-2013 zou het Vlaamse Gewest 650 miljoen euro kosten, dubbel zoveel als in de vorige planningsperiode, en deze miljoenen staan niet in de meerjarenbegroting. De MiNa-Raad en de SERV menen dat de regering bij de planning te weinig rekening heeft gehouden met de fouten uit de vorige planningsperiode. Verder betreuren zij dat zij enkel bij het begin en bij het einde van de programmaopmaak betrokken zijn en dat zij tijdens de uitwerking van het programma heel weinig informatie hebben gekregen.

Volgens sommige adviesraden gaat er te veel steun naar één pijler, de zogenaamde eerste as, de verbetering van het concurrentievermogen van de land- en bosbouw. Die ontvangt de helft van de middelen terwijl Europa een minimum van 10 percent oplegt. De tweede as, de verbetering van het leefmilieu en het platteland, moet het daarentegen stellen met de mini-

male Europese doelstelling van 25 percent. De adviesraden betwisten ook enkele maatregelen omdat ze niet verder gaan dan de minimumdoelstellingen uit de MTR.

Voor 2007 wordt alvast 15,4 miljoen euro extra vrijgemaakt. Maar dat is maar een klein deeltje van de noodzakelijke 650 miljoen euro.

Op welke wijze is er bij de opmaak van het definitieve PDPO rekening gehouden met de adviezen van de raden en middengroepen? Wat waren de tekortkomingen bij het vorige programma? Worden deze weggewerkt in het nieuwe programma? Is het PDPO betaalbaar? Zijn er garanties voor de landbouw dat dit plan financieel uitvoerbaar is en is de continuïteit gewaarborgd?

De voorzitter: Minister-president Leterme heeft het woord.

Minister-president Yves Leterme: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, we hebben wel degelijk gezorgd voor een nauwe betrokkenheid, zowel op het vlak van de informatie als op dat van de bevraging van de verschillende formele Vlaamse adviespartners. Concreet betekende dit dat de experts voor de plattelandsontwikkeling binnen de landbouwadministratie bij de adviesraden ter plaatse de nieuwe mogelijkheden en doelstellingen van de betrokken Europese verordening hebben toegelicht en besproken. Dat resulteerde in een visiedocument van de verschillende adviesraden. Die raden hebben verwoord wat voor hen de krachtlijnen waren van het nieuwe Vlaamse programma voor plattelandsontwikkeling. Deze visiedocumenten vormden de basis van de beslissing van de Vlaamse Regering over de Vlaamse strategie voor het nieuwe programma voor plattelandsontwikkeling zoals dit werd goedgekeurd op 19 mei 2006. Nadien heb ik de raden formeel op de hoogte gebracht van de definitieve tekst.

In het kader van de consultatieprocedure aangaande de milieueffectenbeoordeling van het ontwerpprogramma zelf werden de raden op twee momenten geconsulteerd. Een eerste keer is dit gebeurd midden juni en een tweede maal begin september. Op 4 juli werd door de MiNa-Raad een hoorzitting georganiseerd aangaande het nieuwe PDPO, waarbij door vertegenwoordigers van mijn administratie en mijn kabinet de nodige toelichting werd verstrekt en vragen werden beantwoord.

Na afloop van de principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering van het ontwerpprogramma op 20 juli werden de verschillende adviespartners formeel om hun advies gevraagd. Ik heb die adviezen ondertussen ontvangen. Ze worden grondig doorgenomen. Samen met de intussen afgeronde evaluatie van het ontwerpprogramma en op basis van de hierboven vermelde milieueffectenbeoordeling zullen we uiterlijk midden novem-

ber het nieuwe PDPO 2007-2013 voor definitieve goedkeuring aan de Vlaamse Regering voorleggen.

Mijnheer Matthijs, ik hoop te hebben aangetoond dat we de raden en het middenveld wel degelijk nauw bij de opmaak van het programma hebben betrokken. U stelt dat de middelen in het nieuwe programma overwegend naar de eerste as zullen gaan. Ik heb dat verscheidene keren gezegd in deze commissie.

De heer Erik Matthijs: Ik stel dat niet. Het is de MiNa-Raad die dat zegt.

Minister-president Yves Leterme: Ik denk dat dit een goede keuze is. Met het nieuwe PDPO beogen we de goede maatregelen van het huidige PDPO zo veel mogelijk te continueren. We trachten daarmee een constante in het beleid te verkrijgen. Het merendeel van de middelen, namelijk 65 percent, gaat nu ook al naar de eerste as. De maatregelen binnen de eerste as betreffen in eerste instantie het reguliere landbouwbeleid, zoals het VLIF (Vlaams Landbouw Investeringsfonds), die in belangrijke mate via deze weg worden gefinancierd, en de maatregelen in verband met vorming en opleiding in de landbouwsector. Deze maatregelen zijn prioritair voor de uitvoering van het Vlaamse landbouwbeleid.

Ik ben tegen de nogal rigide opvatting waarbij wordt gesteld dat de eerste as louter economische en de tweede as louter ecologische maatregelen betreft. Mensen met gezond verstand zullen erkennen dat ze wat door elkaar vloeien. Binnen het VLIF leveren we bijvoorbeeld zware inspanningen voor het ondersteunen van een duurzame landbouw via investeringen gericht op nieuwe milieutechnieken, stalaanpassingen, investeringsmogelijkheden voor WKK-installaties enzovoort.

Voor wat de conformiteit 'complementariteit beheersovereenkomsten en cross compliance' betreft, hebben de administratie en het kabinet de maatregelen zo goed mogelijk aan de voorwaarden afgetoetst. Mocht er nog twijfel bestaan in verband met de conformiteit, dan zal de Europese Commissie daarop terugkomen.

Ik begrijp uw verwijzing naar de Boerenbond niet erg goed. U stelt dat Boerenbond zich kritisch toont over het ontwerp. De Boerenbond heeft gereageerd op een persbericht van de SERV en de MiNa-Raad. Het is in zeer eigenaardige omstandigheden de wereld ingestuurd. Het trok trouwens op niets. De landbouworganisatie zegt: 'De Boerenbond stelt vast dat niets werd nagelaten om dit persbericht op een zo negatief mogelijke toon de wereld in te sturen, waarbij alles in het werk werd gesteld om de bedenkingen in het advies in de verf te zetten, zonder te wijzen op het feit dat diverse in het plan opgenomen maatregelen ook kansen bieden voor een toekomstgerichte ontwikkeling van het

platteland.’ Dat is een betere benadering door een organisatie, die ik beschouw als een bevoorrechte partner voor het beleidsvoorbereidend werk.

De belangrijkste tekortkoming van het huidige programma tijdens de voorbije periode betrof de structurele onderbenutting van de toegewezen Europese middelen, zeker tijdens de eerste jaren. Daar zijn een aantal redenen voor. Het programma werd maar één jaar na de feitelijke start van de nieuwe periode goedgekeurd. Tal van nieuwe maatregelen zorgden voor een bijkomende vertraging te wijten aan de opmaak van noodzakelijke Vlaamse uitvoeringsbesluiten. De doelgroep had vaak een periode van gewenning nodig alvorens de verschillende maatregelen op het nodige succes konden rekenen. Het duurde dan ook tot het begrotingsjaar 2004-2005 alvorens het programma op volle snelheid kwam. In 2005 zijn we er voor het eerst in geslaagd om alle kredieten voor 100 procent te benutten. We opteren dus voor continuïteit van het huidige beleid. We spelen op zekerheid maar daardoor hebben we ook meer garanties dat de middelen benut zullen worden.

Een bijkomende kritiek op het huidige programma, die overwegend in de mid-term evaluatie tot uiting kwam, betrof de gebrekkige interne en externe coherentie van het plan. Geconcludeerd werd dat het het toenmalige plan ontbrak aan ‘visie’. Bij de opmaak van het nieuwe programma zijn we uitgegaan van een overkoepelende algemene strategie voor het Vlaams plattelandontwikkelingsbeleid die op verschillende punten van het landbouw- en plattelandsbeleid terug te vinden is. Dat staat onder meer specifiek in de uitwerking van het nieuwe PDPO.

Is het PDPO betaalbaar? De cijfers waarmee geregeld wordt geschermd, zijn vaak onnauwkeurig. Bij de opmaak van de begroting 2007, wat het eerste jaar van de uitvoering van het nieuwe programma zal zijn, werd door de landbouwadministratie een bepaalde begroting vooropgezet om de verschillende maatregelen van het PDPO II, en dus van het reguliere landbouw- en plattelandsbeleid, te kunnen uitvoeren. Rekening houdend met de toegewezen jaarlijkse Europese enveloppe bleek er een tekort van ruim 15 miljoen euro te zijn om de maatregelen te financieren. Ik heb er mij voor geëngageerd om bij de begrotingsopmaak 2007 dit gat te dichten. Dat is gelukt. Deze belangrijke bijkomende middelen zullen dienen om het tekort op te vangen. Ik kan u dus garanderen dat wij de engagementen van het PDPO kunnen honoreren. Ik zal ook de komende jaren mijn best doen om in bijkomende middelen te voorzien en zo het tekort aan Europese middelen op te vangen. Het blijft jammer dat de Europese Raad in december 2005 ingestemd heeft met minder middelen voor plattelandsbeleid.

De voorzitter: Mijnheer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs: Ik dank u voor die verduidelijking, mijnheer de minister-president. Het perscommuniqué van de Boerenbond is mij niet bekend. Ik weet alleen dat men zich ook daar zorgen maakte over de financiering van het programma, maar uw antwoord heeft veel duidelijk gemaakt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
